

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rigor Moderatus Doctrinæ Pontificiæ Circa Usuras A SS.
D. N. Benedicto XIV. Per Epistolam Encyclicam Episcopis
Italiæ Traditus**

Specimina exhibens Moderationis Pontificiæ, à P. Daniele Concina violatæ

Zech, Franz Xaver

Ingolstadii, 1749

Art. 4. De Oppignorationibus Germaniæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63772)

tur; sed potiùs suum ab alio injustè detentum, meliore quo potest modo vendicat. Idque verum est, etiamsi interim vasallus obsequia præstet; quia fructus Ecclesiæ percipit ut proprios, non ut alienos. Eadem autem ratio est etiam de bonis laicorum ab alio injustè possessis, ex quibus fortè in pignus datis jure optimo dominus fructus percipit.

(a) *C. 1. in fin. de Usur.*

(b) Quando textus loquitur de Clerico, intelligit haud dubiè Pontifex eum Clericum, qui alios etiam redditus Ecclesiæ colligit. Non enim quisvis Clericus, cui talia bona oppignorata sunt, percipere potest fructus suo proprio nomine, sed nomine Ecclesiæ, cui applicari debent.

Art. 4.
DE OPPI-
GNORA-
TIONIBUS
GERMA-
NÆ.

Circa oppi-
gnoratio-
nes,

Usitas
in Germa-
niæ,

§. 102.

Mentionem hoc loco exigunt oppignorationes in Germania à pluribus jam sæculis usitatae. Casum ponamus frequentissimè occurrentem. Nobilis nummis abundans Principi subministrat magnam pecuniæ summam, & quidem irrevocabiler ex parte creditoris, ita ut creditor non possit repetere summam capitalem, nisi debitor Princeps sponte eam velit reddere. A Principe autem debitore vicissim creditor oppidum cum omnibus juribus, fructibus, & emolumentis in pignus accipit, eo pacto, ut creditor pignore hoc, quin fructus in sortem imputet, utatur fruatur tamdiu, donec ab oppignorante debitore pecunia reddatur. Licitusne hic sit contractus, an verò usurarius, quæstio est non levis momenti.

§. 103.

Oppignorationes istæ invaluere in Germania tempore eorum Imperatorum, qui vel ob impensas bellicas, vel ob alias privatas rationes, Imperii Jura, Regalia, Ditiones &c. pro præsentis pecunia oppignorarunt Principibus, Imperialibus urbibus, aut aliis Germaniæ Statibus. (a) Hi exinde potentia aucti, ex una parte, propriæ utilitatis studiosi, nihil
magis

magis quàm reuisionem timebant: ex altera bono communi intenti, facilitatem Imperatorum circa ejusmodi oppignorationes cohibebant.

- (a) Carolus IV. ad promovendam electionem Wenceslai filii sui in Regem Romanorum, centum millia florenorum cuilibet Electorum pro electione promisit, quæ cum solvere nequiret, Electoribus pignoris loco vectigalia, oppida, & telonea Imperii concessit. ÆNEAS SYLVIUS (PIUS II.) *Hist. Bohem.* c. 33. NAUCLERUS *Chron. vol. 2. generat. 46. fol. 1018.* CUSPINIANUS *de Cesarib. in vita Caroli IV. f. 480.* STRUVIUS *Corp. Hist. Germ. period. 9. §. 30.*

§. 104.

Propriæ utilitati consulebant Status Imperii, eò rem perducendo, ut ipsi Imperatores à Carolo V. usque ad hodiernum, noviter electi promitterent, se Bona Imperii Statibus oppignorata non revocatu-^{Statu Imperii consulunt propria utilitati,}ros. Imò etiam per Instrumentum Pacis Westphalicæ, eadem Creditorum securitas contra reuisionem firmata fuit, donec consensu Electorum, Principum & Statuum aliter sancitum fuerit. (a) Unde ibidem conventum, ut civitati Lindaviensi, nec non Weisenburgensi in Noricis, reddita sorte, oppignorationes Imperiales ipsis ademptæ, illico & plenariè restituerentur. (b) Quæ verò bona non Imperatores, sed Status Imperii sibi invicem pignoris jure ante hominis memoriam obligaverant, in iis reuisioni per ejusdem Pacis articulos, (c) aliter locus non erat concessus, nisi possessorum exceptiones, & merita causarum sufficienter examinarentur.

- (a) *Instrum. Pac. Casareo-Suec. art. 5. §. 26. & ibidem BUCKISCH Obsèrv. 54. seqq. Auctor Meditation. specim. 3.*
 (b) Quænam fuerint his urbibus oppignorata, videri potest apud KNIPSCHILD *de Civit. Imper. l. 3. c. 31. n. 39. & c. 57. n. 9. seqq.*
 (c) *Art. 5. §. 27.*

§. 105.

§. 105.

*Et bono
communi.*

Communi bono satis consultum credunt Principes Germaniæ, exigendo à recens electis Imperatoribus juramentum, de Bonis & Juribus Imperii in posterum, sine prævio consensu Statuum, non oppignorandis. (a)

(a) Postquam Carolus IV. Imp. sedecim Sueviæ urbes, sine medio recognoscentes Imperium, vicinis Principibus oppignorasset; aliæ quatuordecim in Comitibus Francofurtensibus anni 1376. conspirarunt invicem, foedere mutuo se constringentes, ut non se patiantur in morem pecudum venales exponi. KRANTZIUS *Saxon. lib. 10. c. 3.* Non minore studio eadem civitates sequentibus sæculis retinere conatæ sunt bona sibi oppignorata.

§. 106.

Hinc contractus,

Quamvis fortè timendum non sit, ut moderni Imperatores Bona Imperii novis oppignorationibus alienent: fieri tamen ejusmodi oppignorationes passim videmus inter alios Principes Germaniæ.

§. 107.

Cum consuetis conditionibus initus,

Huic contractui solent, vel expressè adjici, vel ex consuetudine patriæ tacitè inesse sequentes conditiones. I. Pecunia datur irrevocabiliter, ita ut creditor non possit repetere sortem, donec debitor Princeps repetat oppignorata bona. II. Princeps pignori dat creditori suum e. g. castrum, cum jure percipiendi omnes fructus. III. Princeps debitor tenetur admittere, ut omnia consueta, etiam militaria remedia ad exigendos redditus adhibeat creditori. IV. Si aliquando Princeps velit restituere sortem, non tenetur creditor in eam computare fructus perceptos. V. In casu autem, quo Princeps reddere sortem velit, tenetur creditor absque mora castrum restituere. VI. Creditor interim dum tenet oppignoratum castrum, suis impensis

con-

conservat facta tecta, ac in eo statu, ut consuetis usibus sit aptatum: apertumque illud tenet Principi, si eum illuc venire contingat. Tenetur insuper illo non uti adversus Principem. VII. Sicut Fructus, ita & periculum castri erit penes creditorem, ita ut Princeps debitor non teneatur aliud pignus substituere, si illud primum casu fortuito pereat: consequenter perdet etiam creditor tali casu spem recuperandi summam capitalem, quam petere non potest; debitor autem reddere non tenetur, nisi restituto pignore.

§. 108.

De his oppignorationibus varia tradunt Doctores Germaniæ. Extranei ægrè non ferent, si eorum generales doctrinas non multum moremur circa contractus, ex consuetudine patriæ singularibus circumstantiis vestitos. Parum quidem me movent Legum Civilium Interpretes, præsertim A catholici, qui à veris usuris plerumque non abhorrent. Maximæ autem autoritatis meritò sunt duo Germaniæ Theologi, in materia usurarum planè non molles, scilicet CONRADUS SUMMENHART, & PETRUS BINSFELDIUS. Horum uterque, perpensis maturè omnibus, explicatas oppignorationes ab omni usurarum labe immunes pronuntiat, (a) aliòsque passim Doctores post se trahit. (b)

Defenditur tanquam licitus.

(a) CONRADUS de Contract. q. 33.
BINSFELD in c. 1. de usur. q. 2.

(b) FRIDER. MARTINI de Jure Censuum, c. 1. n. 158.

§. 109.

Si in memoratis oppignorationibus verus contractus mutuationis subesset, usura haud dubiè committeretur, & antichresis illicita. (§. 71.) Mutuum autem celebrari, planè negabimus, si memoratas condiciones perpendamus. Ad

Non enim est mutuum:

H sub.

substantiam Mutui requiritur obligatio restituendi rem in genere, (*Diss. I. §. 45.*) quæ obligatio infert jus repetendi in creditore: in præfenti autem contractu creditor repetere summam capitalem non potest: (§. 107. I.) & debitor satisfacit, relinquendo reditus castri oppignorati, nec tenetur sortem restituere, si castrum perierit: (*ibid. VII.*) consequenter *non contrahitur mutuum*, licet nomen mutuationis usurpetur. Ex hoc enim quod contrahentes nominent suum contractum certo nomine, inferri non potest, quod ille contractus sit celebratus. (a) Ostendunt etiam memoratæ Constitutiones Imperii, (§. 104.) quod contractus isti nequaquam habeantur pro mutuo. Quis enim credat, sanctionem à Principibus factam esse, ne restituatur mutuum.

(a) Variis exemplis ex S. Scriptura, legibus & communi usu loquendi petitis id ostendit CONRADUS *q. 33.* Obtinet hoc præcipue inter Germanos, qui eadem voce, qua *mutuum* significant, varios alios contractus denotare solent.

§. II.

Nec emptio rei oppignorata: Neque emitur aut venditur ipsum castrum oppignoratum; cum plerumque pretii quantitas non sit proportionata æstimationi ipsius castri. Aliàs etiam in dubio, quod minimum est, sequimur: venditio autem castri esset nimis gravis, & onerosa, consequenter non præsumenda.

In Casibus, quos ZASIUS *lib. 1. Conf. 12.* & WESENBECIUS *Conf. 2.* examinat, ac pro venditione ipsius castri agnoscit, longè aliæ occurrunt circumstantiæ.

§. III.

Sed emptio census, Est igitur *Emptio Censuum* annui ex castro cum pacto redimendi. Nam pecunia credita habet rationem pretii, & jus percipiendi fructus habet rationem mercis.

Tali modo casum sibi propositum decidit FACHINEUS *lib. 1. Conf. 16.* ubi adjectus erat contractus venditionis ipsius castri cum pacto

pacto revendendi; non quidem valiturus mox ab initio, sed in casum, quo annuus census à debitoribus convento tempore non redimeretur. Hoc pactum omnino singulare est, communiter nec adjici, nec subintelligi solitum.

§. 112.

Emptioni censûs adjicitur *contractus Pignoris*, tum pro ipsius census annui solutione, tum etiam pro sortis principali securitate, & cautione. Quamvis enim adjecta pacta (§. 107. VI. VII.) sint præter naturam pignoris, non tamen videntur evertere ejus substantiam.

§. 113.

Si hunc contractum pignoris ob adjectum jus percipiendi fructus, placeat *antichresin* nominare, non movebo litem de voce. Addam tamen, duplex esse genus Antichreseos: unum quod adjicitur mutuo, alterum quod conjungitur cum emptione. Illud prius est usurarium, (§. 70.) non item hoc alterum. Nam in isto non percipiuntur fructus pignoris ratione mutui: Sed fructus mercis emptæ, seu juris ad percipiendos redditus; quod jus fuit merx, & aliquid distinctum à castro.

§. 114.

Si displiceant complicati contractus, plurium pactorum species sub una conventionem referentes; absque inconvenientia dici poterit *Contractus innominatus do ut des*, cujus licentia examinanda est non ad normam legum Romanarum, sed ad regulas Justitiæ & charitatis, attendendo simul ad leges Germaniæ.

De hac re dabitur fusior explicatio sequenti cap. 2.

§. 115.

Cùm memoratus contractus, quem simpliciter oppignorationem Germani vocant, accedat ad emptionem

H 2

Cen-

Si equalitas mercis & pretii,

Census annui, id ad justitiam hujus contractus observandum est, quod in Germania de emptione census constituitur, ut scilicet pretio centum aureorum, non nisi quinque aureorum census ematur. (a) Hæc proportio mercis & pretii, si notabiliter excedatur, excessus iste contra leges & injustè obtinebitur.

(a) In aliquibus provinciis emuntur sex pro centum. Dein, quod de antichresi monitum, (§. 73. Schol.) non potest accuratè proportio hæc servari, si fructus sint incerti, & periculis subjecti.

§. 116.

Ac conditio personarum observetur:

Ad æquitatem hujus contractus, oportet etiam observari conditionem contrahentium. Justinianus (a) prudentissimè prohibuit, fundos ab agricolis in antichresin accipere, cum tota vitæ & familiæ sustentatio apud agricolas consistat in agricultura. Eadem ratio est de Nobili pau-pere, qui se & familiam ex modico prædio sustentat. Boni publici ratio vetat, ne cum ejusmodi hominibus memoratus contractus oppignorationis celebretur.

(a) *Novell. 32. 33. 34.*

§. 117.

Licite sunt hæc oppignorationes.

Concludimus ultimò, *Jus pignoris*, quod habet creditor in re pro mutuo oppignorata, non præbere justum titulum aliquid percipiendi ultra sortem, nisi alius fortè titulus per accidens jungatur, vel alius à mutuo separatus contractus celebretur. Alius titulus occurrit in *Pignore Dotali & Feudali*: alius contractus celebratur per *oppignorationes in Germania usitatas*. Ex his igitur pignoribus licitè aliquid retinetur ultra summam capitalem.

SE-